

Aan: College van burgemeester en wethouders Gemeente Het Hogeland

Betreft: Gevraagd advies op het koersdocument “Transformatie Sociaal Domein 2020-2030”

Op 27 november 2020 hebben we een adviesvraag gekregen over het concept koersdocument.

De vragen zijn:

- De transformatiedoelen voor de komende tien jaren zijn: een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein. Graag ontvangen wij uw advies over deze gekozen gemeentelijke koers. Is de koers herkenbaar en een logisch gevolg van de trends en ontwikkelingen binnen de gemeente Het Hogeland?
- Om deze transformatiedoelen te realiseren wordt ingezet op vier opgaven: Meer sociale veerkracht, Meer preventie, Meer maatwerk en Meer innovatie. Graag ontvangen wij uw advies over deze opgaven. Vindt u deze opgaven een logisch gevolg van de transformatiedoelstellingen?

Onze reactie

Inleiding

In onze vergadering van november hebben we een eerdere versie van het koersdocument besproken met Léon de Boer en Marian Kielema. Daarvan is het verslag terug te vinden in de notulen van deze vergadering.

Op basis van de laatste versie van het Koersdocument geven we u hierbij onze reactie.

Meer gedetailleerde adviezen, vragen en opmerkingen voor een nadere uitwerking van dit koersdocument zijn aan de orde gekomen. De concrete adviezen en opmerkingen voor een realistische uitwerking en opmerkingen over tekstuele aanpassingen en woordgebruik zullen we separaat toezenden als bijlage A en B.

Inhoudelijke reactie

De informatie in het document toont helder aan dat ook onze gemeente voor een enorme “uitdaging” staat. De vraag naar ondersteuning vanuit de gemeente op het terrein van Wmo, Jeugd en Participatie zal enorm toenemen en het aantal vrijwilligers en mantelzorgers zal afnemen. Onze reactie is gebaseerd op deze constatering.

Er wordt gesproken over transformatiedoelen. De AHH heeft de indruk dat we ons nog midden in een transformatie bevinden en geen beeld hebben in hoeverre die afgerond is of zal worden. Wellicht dat daar in het document nog aandacht aan besteed kan worden. Ook vragen we ons af of de veerkracht (of zwakte) van de organisatie een volgende transformatie aan kan.

Het streven om te koersen op een maatwerkgericht, nuchter en solide sociaal domein klinkt op zich niet onlogisch, sterker nog het klinkt bijna te mooi om waar te zijn, maar bevat ook enorme valkuilen. Wat wordt verstaan onder maatwerk, nuchter en solide? De bouwstenennotitie (We blijven zo dicht mogelijk bij de Rijksregelingen; - We gaan het doen met het geld dat er is; - Iedereen krijgt de zorg die hij nodig heeft, **maar** we bekijken wel hoe het goedkoper kan; - Voor onze voorzieningen geldt: kwaliteit boven nabijheid.) die aangenomen is, legt er eigenlijk direct een bom onder. Rijksregelingen geven eigenlijk niet of nauwelijks ruimte voor maatwerk, we moeten aanzienlijk meer doen dan nu, maar geld is er niet of minder en onze nieuwe gemeente is aanmerkelijk groter dan de oude 4 gemeenten,

waardoor reisafstanden en daarbij horende kosten voor onze doelgroepen een steeds grotere drempel vormen.

De koers, zeker in een breder perspectief dan alleen het sociaal domein, lijkt dan ook een onmogelijke koers in plaats van een oplossing voor de stijgende zorgvraag. De begroting van de gemeente laat steeds grotere gaten zien, mede door diverse prestigieuze projecten en een steeds verder groeiend ambtelijk management apparaat. Dit baart ons grote zorgen.

Dan de vier opgaven: Meer sociale veerkracht, Meer preventie, Meer maatwerk en Meer innovatie.

*In de gemeente Het Hogeland wordt al relatief hoog gescoord op sociale veerkracht. De verwachting dat die nog verder zal groeien delen wij niet. In tegendeel. We zien een steeds individualistischer maatschappij en de “participatiemaatschappij” mag als een mislukking worden gezien. Het is dan ook naïef om te verwachten dat hier nog veel winst behaald zal worden.

*Inzetten op meer preventie is ons uit het hart gegrepen. Het valt echter absoluut niet te rijmen met de dingen die we nu in de praktijk zien gebeuren binnen de gemeente. Er wordt gesneden in budgetten van allerlei vrijwilligersorganisatie, sportfaciliteiten enzovoorts. Juist de plaatsen waar qua preventie en sociale veerkracht gewonnen kan en moet worden.

*Ook op gebied van maatwerk, iets wat we van harte onderschrijven, hebben we grote zorgen. Zeker als we in de notitie lezen “Alleen samen lukt het om de druk in de zorg te verminderen”. Dus van zelfredzaamheid wordt het “samenredzaamheid” en “Voor ons is professionele ondersteuning een sluitstuk”, na: “wat kan ik zelf, met behulp van mijn naaste omgeving” en de financiële positie van de gemeente.

*Wat ons betreft zou de grootste transformatie en opgave moeten zijn: **Iedereen moet mee kunnen doen.** Vanuit dat vertrekpunt moet vervolgens gekeken worden wat daar voor nodig is, waarbij we voor de gemeente een voortrekkersrol zien en geen sluitstuk.

Tot slot

Het koersdocument “Transformatie Sociaal Domein” krijgt een nadere uitwerking. Daarin staan, hopen we, realistische doelen.

De AHH hoopt dat we met elkaar in staat zijn te leren van alle fouten waarvan we op dit moment de resultaten zien. We doelen dan op het kapotbezuinigen van de zorg, het overnemen van taken van centrale overheden voor een uitgeknepen budget en de manier waarop momenteel met een deel van de inwoners wordt omgegaan. We doelen daarbij op het onderzoek van het SCP wat op pagina 6 wordt aangehaald en de praktijk (toeslagenaffaire, het gasdossier, bijstandgerechten die gestraft worden omdat moeder af en toe wat boodschappen schenkt enzovoorts).

Kortom, gemeente zorg dat het huishoudboekje op orde komt en spaar daarbij de mensen die de zorg in het sociaal domein hard nodig hebben.

Winsum, 12 januari 2021

Namens de Adviesraad Het Hogeland
E K Kruidhof, voorzitter